

**ТРИДЕСЕТ И ОСМО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
КОМИСИЯ ПО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО, МЛАДЕЖТА И СПОРТА**

СТ А Н О В И Щ Е

**по искането на Главния прокурор на Република България
за обявяване на противоконституционност на чл. 26, ал. 5
от Закона за народното здраве и за задължително тълкуване
на чл. 47, ал. 2 и чл. 52, ал. 1 от Конституцията на
Република България**

Здравеопазването в Република България е част от цялостната социална политика и се ползва с приоритет, като се имат предвид действителното състояние на здравната система понастоящем и интересите на обществото. Те извеждат на преден план в стратегията на здравеопазването бързата структурна реформа на здравната система, промени във финансирането му и създаване на законова база за нуждите, съответно на структурната и финансова реформи.

Конституцията на Република България в чл. 52, ал. 1 прогласява, че правото на здравно осигуряване на гражданите им гарантира „достъпна медицинска помощ и безплатно ползване на медицинско обслужване при условия и по ред, определени със закон“, а в чл. 52, ал. 2 - че здравеопазването, освен от държавния бюджет, от работодателите, от лични и колективни осигурителни вноски може да се финансира „и от други източници при условия и по ред, определени със закон“.

С чл. 47, ал. 2 Конституцията прогласява ползването от жената майка на „особена закрила от държавата“, която освен платен отпуск преди и след раждане, облекчаване на труда и други социални помощи, ѝ осигурява и „безплатна акушерска помощ“.

I. По искането на Главния прокурор:

1. За обявяване на противоконституционност на чл. 26, ал. 5 от Закона за народното здраве /ЗНЗ/ .

Главният прокурор се основава на чл. 52, ал. 2, от Конституцията, като счита, че оспорената законова разпоредба влиза в противоречие с посочения текст от Конституцията, в смисъл че „регламентирането на реда и условията за финансиране на здравеопазването може да стане само със закон, а не с подзаконов нормативен акт“, както и че „липсва конституционен текст, който да предвижда делегиране на правомощия от законодателя на друг орган“.

2. За задължително тълкуване на чл. 47, ал.2 от Конституцията.

В това искане Главният прокурор поддържа виждането, че този текст е „специален по отношение на чл. 52, ал.1 от Конституцията , което според него означава, че акушерската помощ във всички случаи е безусловно безплатна“. Иска се задължително тълкуване на израза „акушерска помощ“ в рамките на чл. 47, ал.2 от Конституцията, което, според Главният прокурор е наложително , „за да се предотврати възможността в някои случаи тази специфична медицинска помощ да се заплаща“ .

3. За задължително тълкуване на чл. 52, ал. 1 от Конституцията.

Според Главният прокурор „с установяването на условия и ред за заплащане на медицинската помощ преди да е уредено здравното осигуряване се накърнява посоченото основно право на гражданите“, поради което иска задължително тълкуване.

II. По искането на Главния прокурор за противоконституционност на чл. 26, ал.5 от ЗНЗ:

1. Чл. 52, ал. 2 от Конституцията на РБългария предвижда източниците на финансиране на здравеопазването на гражданите, като включва и израза „ и от други източници при условия и по ред, определени със закон.“

Един от тези „други източници на финансиране“ представлява и заплащането на медицинската помощ по избор на пациента.

По-надолу ще спрем вниманието върху отделни разпоредби от действащия Закон за народното здраве.

2. В чл. 2, ал. 1 от Закона за народното здраве, законодателят е определил, че „всеки български гражданин има право на достъпна медицинска помощ и безплатно ползване на медицинско обслужване в публично здравно заведение“.

3. В чл. 26, ал.1 законодателят определя правото на „свободен избор и лечение от лекар и стоматолог от съответното звено за първична медицинска помощ и от ото-рино-ларинголог и офталмолог за оказване на специализирана медицинска помощ за лицата по чл.2, ал. 1 от Закона за народното здраве“; в ал. 2 се определят извършителите на първична медицинска помощ - „общопрактикуващи лекари, терапевти, педиатри, акушер-гинеколози и стоматолози - общ профил, терапевти и детски стоматолози“; в ал.3 е уредена изрично безплатното ползване на „спешната медицинска помощ, абортите по медицински показания и при бременност и изнасилване, консултациите и лечението по медицински показания и по предписание на лекар или стоматолог от звената за първична и специализирана медицинска помощ, включително болничното и санаториалното лечение в публичните здравни заведения и заведенията за социални грижи“; в ал. 4 се урежда включването в безплатната медицинска помощ и на „ задължителните имунизации и противоепидемични мероприятия, които се извършват по предписание на органите на Държавния

санитарен контрол, както и получаване на лекарствени средства, частично или изцяло платени от съответните бюджети, необходими за домашно лечение на граждани, страдащи от заболявания, определени от министъра на здравеопазването.“

4. Чл. 26, ал. 5 съдържа уредба на възможна медицинска помощ, която може да бъде осъществена, респ. ползвана извън хипотезите на предвидената медицинска помощ по ал. 1,2,3 и 4, на които вече се спряхме и които уреждат безплатната медицинска помощ в съответните звена. Т.е. оспорваната ал.5 на чл. 26 съдържа уредба на медицинска помощ, извън безплатната, която е изрично уредена в посочените алинеи. В този смисъл възможността, която предлага ал.5 на чл. 26 представлява една алтернатива. Смиълът и предназначението на уредбата, съдържаща се в чл. 26, ал.5 е една допълнителна възможност, която развива заложените в чл. 52, ал.1 принцип на за основното право на здравно осигуряване. Уредбата, съдържаща се в оспорения чл.26, ал.5 е от принципен характер, съдържа се в закон и има своето безспорно основание в чл.52, ал.1 от Конституцията.

Въз основа на тези съображения считаме, че чл. 52, ал.2 от Конституцията не може да бъде основание за обявяване на противоконституционност на чл. 26, ал. 5 от ЗНЗ.

III. Относно искането на Главния прокурор за задължително тълкуване на чл. 47, ал.2 от Конституцията на Република България.

Привеждаме някои аргументи, в подкрепа на това, че понастоящем със ЗНЗ е гарантирана безплатната акушерска помощ:

1. В чл. 2, ал. 1 от ЗНЗ ясно е определено правото на достъпна медицинска помощ и безплатно медицинско обслужване в публично здравно заведение.

2. В чл.26, ал. 1,2,3 и 4 се определя категорично безплатната медицинска помощ от всякакъв вид и на бременната жена и на жената майка.

От посочените текстове се налага заключението, че действащият Закон за народното здраве гарантирана безплатната акушерска помощ .

IV. По искането на Главния прокурор за задължително тълкуване на чл. 52, ал.1 от Конституцията на Р България:

1. В чл. 52, ал. 2 от Конституцията са посочени основните три вида финансиране в здравеопазването: а/ от държавния бюджет; б/ от работодателите, от лични и колективни осигурителни вноски и в/ от други източници.

Без съмнение тези три независими източници са посочени неслучайно в определена последователност.

И в осъществяване на реформата на здравното осигуряване държавният бюджет остава като източник на финансиране на здравеопазването. Цялото население на страната ще бъде задължително

здравно осигурено, според разгледания на първо четене в Народното събрание Законопроект за здравното осигуряване. Но не всички изпълнители на здравната помощ ще сключат договори със здравно-осигурителните каси. Те ще бъдат най-малкият относителен дял сред изпълнителите, но ще могат да бъдат избирани от пациентите. По този начин и в условията на задължителното здравно осигуряване, платеното медицинско обслужване по избор на пациента ще съществува като възможност и алтернатива. Смислът на текста, включен в чл.52, ал.1 от Конституцията не изключва платеното медицинско обслужване по избор на пациента.

При тези съображения и предвид посоченото в т.II считаме, че регламентирането на условията и реда за заплащането на медицинските услуги по избор на пациента към безплатното ползване на медицинско обслужване се вмести в чл.52, ал.1 и не накърнява основното право на гражданите - на здравно осигуряване.

Въз основа на направените разисквания и гореизложеното, Комисията по здравеопазването, младежта и спорта с три (3) гласа „за“ искането на Главния прокурор, дванадесет (12) гласа - „против“ и един (1) - „въздържал се“ взе следното

РЕШЕНИЕ:

приема като необосновано и поради това и като неоснователно искането на Главния прокурор за обявяване на противоконституционност на чл.26, ал. 5 от ЗНЗ и излага своето становище относно исканото задължително тълкуване на чл.47, ал. 2 и чл. 52, ал. 1 от Конституцията на Република България.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:
/Доц. д-р Б. Китов/